

Jornades de Llengua i Ensenyament. L'Oralitat

17 i 18 de març de 2023

Descripció dels tallers

Taller 1. Conversem a l'aula (Maria Clapés, CEIPIESO Pintor Joan Miró)

És útil dedicar temps a la conversa dins l'aula? Sí. Sens dubte. Com a docents ens correspon oferir a l'alumnat l'oportunitat de treballar les habilitats socials i emocionals. Els podem proporcionar el lloc, el moment, els companys i el guió de conversa, sempre de la mà d'una actitud acollidora que els convidi a l'atreviment, a deixar enrere la vergonya i presentar-se tal com són.

Al taller posarem en comú estratègies per fomentar el diàleg a l'aula, per aprendre a conèixer i fer equip amb qui compartim el nostre dia a dia. El vincle que creem dins classe impulsarà el nostre alumnat en el present i en el futur, perquè la comprensió i l'ajuda mútua els permetran fer xarxa i donar-se suport sempre que ho necessitin.

El lligam entre la competència emocional i la competència lingüística és indissoluble: un alumne que és competent lingüísticament és aquell que és capaç de comunicar-se compartint la seva comprensió de la realitat, que s'integra en la societat, que entén, valora i comunica la seva cultura i els sentiments emprant el llenguatge verbal oral i escrit, i també el no verbal.

Les paraules ens uneixen, però també ens separen. Diuen que les paraules poden curar o poden matar. Ensenyem a emprar-les correctament.

Taller 2. Ensenyar català en un món digital, amb Easy Catalan (Andreu Monfà, UPF)

El taller "Ensenyar català en un món digital, amb Easy Catalan" es dirigeix a professors i docents de català que busquen noves formes d'ensenyar la llengua a partir de contingut audiovisual i per mitjà de les noves tecnologies. Durant la primera part es presentarà el projecte Easy Catalan, una iniciativa innovadora d'ensenyament de català a través d'un canal de YouTube, un pòdcast i publicacions a les xarxes socials.

Es posarà èmfasi en els recursos que Easy Catalan està creant i s'examinaran les possibilitats que ofereix aquesta mena de continguts com a eina eficaç per a l'ensenyament del català i la creació de xarxes entre ensenyants i aprenents o entre parlants nadius i nous parlants.

La segona part del taller tindrà un enfocament més pràctic. D'una banda, es convidarà els assistents a esbossar una proposta didàctica a partir dels recursos i les tecnologies comentades en la primera part. De l'altra, es farà una pluja d'idees conjunta sobre el contingut audiovisual que, com a docents de llengua, troben a faltar com a recurs per a l'ensenyament i l'aprenentatge de català, tant dins com fora de l'aula.

Taller 3. Què dius i com ho dius: comunicació, veu i intenció (Alba Flor Salas, actriu)

En aquest taller explorarem les possibilitats de la nostra pròpia veu a partir d'activitats que entremesclen la comunicació i l'expressió. Establir un pont entre l'emoció i l'acte comunicatiu: posar paraules a les històries que ens imaginam i, a la vegada, fer-les arribar a les persones que ens escolten.

Escoltar de manera activa, viure en el present i deixar de banda el judici ens fa millorar en l'acte comunicatiu (què dius). Conèixer el nostre ventall de sons i generar consciència en l'expressivitat i la modulació de la nostra veu ens ajuda a ser coherents i a transmetre el que realment volem comunicar (com ho dius).

Aquest taller, a partir del joc, pretén ser un espai segur d'exploració, d'atreviment i d'autoconeixement a partir de la veu, un instrument que sempre ens acompanya i que no sempre sabem utilitzar.

Taller 4. Viatge per l'oralitat i la pronúncia a través del cos. Apunts per a una comunicació conscient (Josefina Carrera-Sabaté, UB)

Seguint els postulats de la cognició corpòria, la manera de respirar, la posició del cos i la manera de moure'ns té un impacte directe en la comunicació, l'aprenentatge, la memòria, etc.

Si ens focalitzem en la respiració, per exemple, sabem que té una influència directa en la freqüència cardíaca i en la manera de presentar-nos al món. Així, tenir consciència de la respiració i del cos ens permet gestionar estats emocionals i parlar en coherència amb les nostres necessitats.

En aquest taller es presentaran estratègies relacionades amb l'observació de la respiració i del propi cos i la gestió d'algunes emocions per tal de contribuir a una oralitat més conscient i fluïda, i a una pronúncia més comprensible.

Taller 5. El cercle socràtic com a eina d'avaluació de la llengua oral (Jordi Albis, IES Binissalem)

La competència comunicativa oral es construeix al llarg de tota la vida. És per aquest motiu que l'avaluació de la llengua oral ha de ser, necessàriament, una avaluació formativa, en què els estudiants siguin conscients de les característiques de les pròpies produccions orals i s'enriqueixin amb les aportacions dels altres.

El taller sobre el cercle socràtic té com a objectiu experimentar l'avaluació entre iguals. Asseguts en dos cercles concèntrics, les persones del cercle interior debatran sobre la conferència "Currículums i competència comunicativa oral. L'enfocament comunicatiu", oferida per na Caterina Bibiloni. Les persones del cercle exterior avaluaran, amb l'ajuda d'una pauta d'observació prèviament pactada per cada parella a partir d'un model orientatiu, a un dels participants en el debat. Finalment, cada observador o observadora farà el retorn a la seva parella.

Taller 6. Les habilitats comunicatives orals en les situacions d'aprenentatge (Bàrbara Bestard, CEIP Llevant)

En totes les etapes i ensenyaments educatius es pot millorar la competència comunicativa oral de l'alumnat, cosa que repercuteix en totes les matèries i àmbits. La selecció dels elements curriculars, amb intenció explícita dels que tenen a veure amb la llengua oral, és indispensable per atorgar sistematicitat al procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua i per avaluar-la.

En aquest taller treballarem amb alguns d'aquests elements curriculars i reflexionarem sobre el paper i les confluències dels sabers bàsics que es donen entre les diferents etapes i ensenyaments.

Taller 7. Oralitat i gramàtica: aliats per a l'ensenyament-aprenentatge dels pronoms febles (Andreu Monfà, UPF - IIFV)

La instrucció en habilitats orals ha estat tradicionalment bandejada de les pràctiques docents a casa nostra. Al seu torn, l'ensenyament de la gramàtica sovint s'ha reduït a

l'anàlisi sense vincular-lo amb l'ús lingüístic i les competències d'expressió oral i escrita. Per tant, oralitat i gramàtica no solen anar de la mà. El cas dels pronoms febles és paradigmàtic en aquest sentit: la pràctica docent ha centrat l'estudi dels pronoms en exercicis d'emplenar buit i poc més.

En aquest taller introduiré els conceptes bàsics de la gramàtica de construccions cognitiva (Goldberg 1995), un model gramatical que pot ser útil per a aplicar-la a l'ensenyament de la llengua (Herbst 2016) i del català com a L1/L2 (Segura 2016). A més, presentaré una aplicació didàctica de l'ensenyament-aprenentatge dels pronoms febles seguint un model construccionista, com a model alternatiu als enfocaments gramaticals tradicionals (Segura et al. en premsa). En aquesta aplicació veurem com podem unir el treball de les habilitats orals i l'ensenyament dels pronoms febles i convidarem els participants a crear materials en aquesta línia.

Taller 8. L'articulació de l'aula per al desenvolupament de la competència comunicativa oral (Montserrat Pérez, Sercla)

En aquest taller treballarem la presa de decisions metodològiques per promoure l'aprenentatge de la competència oral en català de l'alumnat de cursos de primera acollida lingüística, des de l'enfocament orientat a l'acció. Les tècniques i dinàmiques d'aula que es treballaran poden ser aplicables en qualsevol altre nivell de competència lingüística.